

پرسش‌های متداول درباره آیین‌نامه «جایزه‌های تحصیلی به دانشجویان صاحب استعداد برتر»

۱. نخبه چه کسی است؟

فردی برجسته و کارآمد با اثرگذاری بارز در خلق و گسترش علم، فناوری، هنر، ادب، فرهنگ و مدیریت کشور در چارچوب ارزش‌های اسلامی که لازم است ویژگی‌های زیر را داشته باشد:

الف. بهره‌مندی از هوش، خلاقیت، انگیزه ذاتی

ب. واجد خبرگی و تخصص در حوزه‌ای خاص

ج. دارای اثرگذاری بی‌بدیل یا کم‌بدیل در اجتماع تخصصی خود و در چارچوب گفتمان نظام اسلامی

۲. صاحب استعداد برتر چه کسی است؟

فردی که مستعد نخبگی است لیکن هنوز به آن شرایط دست‌نیافته و مستلزم فرایند هدایت و توانمندسازی برای کسب خبرگی و نهایتاً اثرگذاری بر محیط است.

۳. اجتماع نخبگانی چیست؟

افراد یا گروه‌هایی باتوانمندی‌های بالقوه یا بالفعل در انجام فعالیت‌های نخبگانی هستند.

۴. گروه نخبه چیست؟

هر یک از گروه‌ها، سازمان‌ها و نهادهایی که در مقایسه با سایر هویت‌های مشابه، توانمندی انجام فعالیت‌های نخبگانی را دارا هستند.

۵. گروه صاحب استعداد برتر چیست؟

هریک از گروه‌ها، سازمان‌ها یا نهادهایی که استعداد کسب توانمندی‌های ویژه‌ای را دارد ولی برای تبدیل آن‌ها به گروه نخبه، باید حمایت‌ها و برنامه‌ریزی‌های لازم صورت پذیرد.

۶. منظور از فعالیت‌های نخبگانی چه نوع فعالیت‌هایی است؟

فعالیتی آگاهانه، خلاقانه و نوآورانه با اثرگذاری محسوس بر پیشرفت کشور در حوزه‌های مختلف از قبیل: علم، فناوری، هنر، ادب، فرهنگ و مدیریت با تأکید بر شناخت مسائل و مشکلات کشور است.

۷. مصادیق فعالیت‌های نخبگانی در این آیین‌نامه چیست؟

الف. کسب رتبه برتر در المپیادهای دانش‌آموزی ملی و جهانی

ب. کسب رتبه برتر در آزمون‌های سراسری ورود به دانشگاه‌های کشور

ج. کسب رتبه برتر در المپیادهای ملی دانشجویی

د. کسب رتبه برتر در آزمون‌های سراسری علوم پزشکی کشور اعم از آزمون‌های جامع، پیش‌کارورزی، دستیاری در

رشته‌های پزشکی، دندان‌پزشکی و داروسازی و دستیاری فوق تخصصی پزشکی

ه. کسب عنوان دانشجوی ممتاز دانشگاه‌ها

و. کسب عنوان دانشجوی نمونه کشوری

ز. برگزیده شدن در جشنواره‌های علمی، پژوهشی، فناورانه مورد تأیید بنیاد

ح. برگزیده شدن در مسابقات قرآنی مورد تأیید بنیاد

ط. فعالیت‌های هنری یا ادبی برجسته

ی. برگزیده شدن در مسابقه‌های ملی و جهانی مهارت

ک. ثبت اختراع برگزیده

۸. ویژگی‌های آیین‌نامه جایزه‌های تحصیلی چیست؟

الف. شناسایی مشمولان از طریق رصد رفتار و فعالیت‌های دانشجویان صاحب استعداد برتر

ب. تأکید بر رویکرد توانمندسازی دانشجویان در محیط دانشگاه به جای رویکرد صرفاً حمایت مادی

ج. توجه به مجموعه فعالیت‌های نخبگانی دانشجویان در دانشگاه

د. توجه به تنوع استعدادهای و هدایت و حمایت از هر دانشجوی مستعد در مسیر استعدادهای و توانمندی‌های مختص خودش

ه. توجه به رویکرد نهادمحوری (دانشگاه محوری) و سپردن مدیریت اجرایی آیین‌نامه به دانشگاه و استفاده از مثلث «دانشگاه»، «استاد» و «دانشجو» در اعطای جایزه‌ها

و. توجه به گروه‌های نخبگانی در کنار افراد

ز. ایجاد تعهد در دانشجو از طریق ترویج فرهنگ کار و تلاش به جای ایجاد توقع

۹. شرایط لازم برای بهره‌مندی از جایزه‌های تحصیلی چیست؟

شرایط لازم، احراز یکی از ویژگی‌های زیر است؛ لیکن دانشجو باید علاوه بر ویژگی‌های ذیل، در قیاس با سایر دانشجویان بیشترین امتیاز را از فعالیت‌های نخبگانی کسب کرده باشد.

الف. نفرت برتر المپیادهای دانش‌آموزی کشوری و جهانی که موفق به کسب مدال‌های طلا، نقره و برنز از این مسابقات شده‌اند.

ب. برگزیدگان آزمون‌های سراسری ورود به مؤسسه‌های کشور (وزارت علوم، بهداشت و دانشگاه آزاد اسلامی) در مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد ناپیوسته و دکتری حرفه‌ای بر اساس نمره تراز آزمون بیش از ۲/۵ انحراف معیار از میانگین کل شرکت‌کنندگان در آزمون؛

ج. افرادی که در المپیادهای ملی دانشجویی (المپیادهای مورد تأیید وزارت علوم، بهداشت و دانشگاه آزاد) موفق به کسب رتبه‌های اول تا سوم کشوری شده‌اند.

د. افرادی که در آزمون‌های جامع، پیش‌کارورزی، دستیاری در رشته‌های پزشکی، دندان‌پزشکی و داروسازی و دستیاری فوق تخصصی پزشکی موفق به کسب رتبه‌های اول تا سوم شده‌اند.

ه. دانشجویان ممتاز مؤسسه‌ها

و. برگزیدگان مرحله کشوری دانشجویان نمونه در مقاطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری که با معرفی وزارت علوم یا وزارت بهداشت و تأیید بنیاد انتخاب می‌شوند؛

ز. برگزیدگان جشنواره‌های علمی، پژوهشی و فناوریانه مورد تأیید بنیاد (منظور جشنواره‌های منطقه‌ای و جشنواره‌های ملی ارزیابی اختراع است که توسط سایر سازمان‌ها و نهادها برگزار می‌شود و شرایط بنیاد را برای حمایت برآورده می‌کنند. بنیاد در این جشنواره‌ها نیز به ارزیابی اختراع‌های برگزیده می‌پردازد.

ح. برگزیدگان مسابقه‌های قرآنی که براساس آیین‌نامه پشתיبانی از برگزیدگان مسابقات قرآنی انتخاب می‌شوند مشروط بر ادامه تحصیل در رشته‌های مرتبط؛

ط. برگزیدگان هنری و ادبی که براساس مفاد آیین‌نامه پشתיبانی از برگزیدگان هنری و برگزیدگان ادبی کشور انتخاب می‌شوند مشروط بر ادامه تحصیل در رشته‌های مرتبط؛

ی. برگزیدگان مسابقه‌های ملی مهارت که براساس مفاد آیین‌نامه پشתיبانی از برگزیدگان مسابقه‌های ملی و بین‌المللی مهارت انتخاب می‌شوند مشروط بر ادامه تحصیل در رشته‌های مرتبط.

ک. مخترعان برگزیده که براساس مفاد آیین‌نامه شناسایی و پشתיبانی از اختراع‌های برگزیده انتخاب می‌شوند.

۱۰. نحوه ارزیابی، گزینش و بهره‌مندی از جایزه‌های تحصیلی به چه صورت است؟

ارزیابی فعالیت‌های نخبگانی دانشجویان در دو سطح انجام می‌شود. ابتدا دانشگاه‌ها باتوجه به ظرفیتی که بنیاد به هریک از آن‌ها اعلام می‌کند و براساس ویژگی‌های دانشجویانی که می‌توانند مشمول آیین‌نامه شوند آنان را براساس فعالیت‌های نخبگانی‌شان غربال و تعدادی را به بنیاد معرفی می‌کنند. سپس بنیاد با بررسی نهایی حائزان بیشترین امتیاز از فعالیت‌های نخبگانی را به عنوان برگزیده نهایی انتخاب و به دانشگاه‌های محل تحصیل آنان معرفی می‌کند.

۱۱. چه جایزه‌هایی به دانشجویان تعلق می‌یابد؟

باتوجه به هدف بنیاد که شناسایی توانمندی دانشجویان صاحب استعداد برتر در ساحت‌های آموزشی، پژوهشی، فناوری و فرهنگی و هدایت آنان برای ورود به یکی از آن عرصه‌ها است، جایزه‌هایی را در چهار دسته زیر به دانشجویان صاحب استعداد برتر اعطا می‌کند:

الف. جایزه آموزش: با هدف تسهیل مسیر آموزشی و هدایت دانشجویان برای ورود به عرصه آموزش

ب. جایزه پژوهش: با هدف تسهیل مسیر پژوهشی و هدایت دانشجویان برای ورود به عرصه پژوهش

ج. جایزه فناوری: با هدف تسهیل مسیر فناوریانه و نوآوران و هدایت دانشجویان برای ورود به عرصه کارآفرینی

د. جایزه فرهنگ: با هدف ارتقای فرهنگ اسلامی - ایرانی، تقویت هویت ملی و رفع نیازهای مادی و اجتماعی دانشجویان

هریک از جایزه‌ها به نام یکی از دانشمندان اسلامی - ایرانی که در آن زمینه از مشاهیر هستند نام‌گذاری و اعطا می‌شود. جایزه آموزش به نام «پدر ریاضیات جدید ایران» مرحوم دکتر غلامحسین مصاحب، جایزه پژوهش به نام «پدر واکسن ایران» مرحوم دکتر حسین میرشمسی، جایزه فناوری به نام مرحوم دکتر رحمان دامن و جایزه فرهنگ به نام مرحوم دکتر سید جعفر شهیدی، مورخ شهیر تاریخ اسلام، نام‌گذاری شده است.

۱۲. هدف از اعطای این جوایز به دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد چیست؟

تسهیلات ارائه شده در این جوایز و در این سطح برای این افراد، بیشتر در جهت توانمند کردن آنان در حوزه‌های آموزشی، پژوهشی، فناوریانه و کارآفرینی است.

۱۳. جایزه‌ها در چه بازه زمانی به دانشجویان تعلق می‌گیرد؟

دانشجویانی که از سوی بنیاد انتخاب می‌شوند به مدت یک‌سال تحصیلی (از ابتدای مهرماه تا پایان شهریور ماه سال بعد) از جایزه‌های بنیاد بهره‌مند می‌شوند و برای سال‌های بعد لازم است مجدد در فرایند ارزیابی و رقابت با سایر دانشجویان قرار گیرند.

۱۴. چنانچه دانشجو در یک مقطع از تحصیل از این جایزه‌ها استفاده کرده باشد امکان استفاده مجدد در مقطع تحصیلی دیگر وجود دارد؟

بله. محدودیتی برای استفاده از این جایزه‌ها در مقاطع تحصیلی مختلف وجود ندارد و چنانچه دانشجو بتواند در هر سال تحصیلی با دانشجویان مشابه خود رقابت کند، در صورت کسب بیشترین امتیاز از فعالیت‌های نخبگانی، انتخاب و می‌تواند از این جایزه‌ها بهره‌مند شود.

۱۵. آیا تمام فعالیت‌های نخبگانی دارای امتیاز برابری هستند؟

امتیازهایی که به فعالیت‌های نخبگانی داده شده بر اساس میزان اهمیت آن‌ها است به همین دلیل امتیاز متفاوتی به فعالیت‌ها اختصاص داده شده است. مثلاً جشنواره بین‌المللی خوارزمی اعتبار بیشتری نسبت به جشنواره خوارزمی در سطح دانش‌آموزی دارد به همین دلیل امتیاز بیشتری به آن تخصیص داده خواهد شد.

۱۶. آیا تأثیر هر یک از فعالیت‌های نخبگانی در تمام جایزه‌ها یکسان است؟

هدف شناسایی و هدایت استعدادها و دانشجویان در زمینه‌ای خاص است به همین دلیل تلاش بنیاد این است که اگر دانشجویی در حوزه آموزش قوی‌تر است در همان حوزه هم تقویت شود. از این‌رو براساس اینکه جنس هر فعالیت به کدام یک از جایزه‌ها مرتبط‌تر است ضریب بیشتری به آن فعالیت در آن جایزه داده شده است. برای مثال اختراعات برگزیده بیشتر به جایزه فناوری ارتباط دارد بنابراین در جایزه‌های فناوری ضریب بیشتری به آن تعلق گرفته است یا المپیادهای دانش‌آموزی هیچ ارتباطی با فناوری و کارآفرینی ندارد بنابراین در کسب جایزه فناوری هم اثری ندارد.

۱۷. جایزه آموزش چه نوع تسهیلاتی را در بر می‌گیرد؟

چنانچه دانشجویی در فعالیت‌های آموزشی موفق باشد این جایزه با هدف تسهیل مسیر آموزشی و توانمندسازی دانشجو در زمینه آموزش به آن تعلق می‌گیرد و شامل تسهیلات زیر است:

الف. اعتبار توانمندسازی آموزشی

پس از ارائه گواهی شرکت دانشجو در کارگاه‌ها و کلاس‌های آموزشی مرتبط نظیر زبان خارجی، رایانه و ... به دانشجو پرداخت می‌شود.

ب. اعتبار آموزش یاری:

اعتبار دستیار آموزشی استاد است که به دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی پس از پذیرش از سوی یکی از اعضای هیئت علمی دانشگاه و براساس قراردادی که دانشگاه با دانشجو منعقد می‌کند به صورت ماهانه به مدت یک سال تحصیلی پرداخت می‌شود که مبلغ آن توسط بنیاد تأمین اعتبار می‌شود.

۱۸. آیا برای دریافت اعتبار آموزش یاری می‌توان از عضو هیئت علمی مؤسسه‌ای غیر از محل تحصیل، پذیرش گرفت؟

خیر، برای این منظور باید حتماً از یکی از اعضای مؤسسه محل تحصیل پذیرش دریافت کرد.

۱۹. جایزه پژوهش چه نوع تسهیلاتی را در برمی گیرد؟

چنانچه دانشجو در فعالیتهای پژوهشی موفق باشد، این جایزه با هدف تسهیل مسیر پژوهشی و توانمند سازی آنان در زمینه پژوهش، شامل تسهیلات زیر است:

الف. اعتبار ارتباطات علمی

شامل کمک هزینه اشتراک نشریات علمی داخلی و خارجی، کمک هزینه عضویت در انجمنهای علمی، تسهیلات خرید کتاب.

ب. اعتبار اجرای پایان نامه یا رساله

به منظور تهیه ملزومات، دستگاهها، مواد مصرفی و ... در راستای انجام پایان نامه/ رساله، بنیاد پس از تصویب طرح پیشنهادی پایان نامه / رساله اعتباری را در اختیار دانشجویان مشمول قرار می دهد.

ج. کمک هزینه شرکت در همایشهای علمی

به دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری کمک هزینه ای به این منظور اعطا می شود.

د. اعتبار هسته پژوهشی

باتوجه به هدف بنیاد به منظور گسترش فعالیتهای گروهی، در صورت تشکیل و فعالیت گروه پژوهشی دانشجویی مطابق مقرراتی که دانشگاه مصوب می کند، بنیاد مبلغی را برای پیشبرد فعالیتهای این گروه قرار می دهد.

ه. اعتبار پژوهش یاری

اعتبار دستیار پژوهشی استاد است که چنانچه دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد و دکتری در یکی از طرحهای پژوهشی مصوب اعضای هیئت علمی دانشگاه متبوع همکاری داشته باشد براساس قراردادی که دانشگاه با دانشجو منعقد می کند مبلغی به صورت ماهانه به مدت یک سال تحصیلی پرداخت می شود که این مبلغ توسط بنیاد تأمین اعتبار می شود.

و. اعتبار فرصت مطالعاتی داخلی و خارجی

دانشجویان مقطع دکتری تخصصی، که از یکی از دانشگاههای داخل یا خارج از کشور پذیرش فرصت مطالعاتی دریافت کنند پس از تصویب درخواست خود در دانشگاه از این اعتبار برخوردار می شوند.

۲۰. جایزه فناوری چه نوع تسهیلاتی را در برمی گیرد؟

چنانچه دانشجو در فعالیتهای فناورانه و کارآفرینی موفق باشد، این جایزه با هدف تسهیل مسیر فناورانه و نوآورانه و توانمندسازی دانشجویان برای ورود به عرصه کارآفرینی تسهیلات زیر را به دانشجویان صاحب استعداد برتر اعطا می کند:

الف. اعتبار هسته فناوری و کارآفرینی

چنانچه دانشجویان قادر به تشکیل شرکت زایشی از دانشگاه متبوع مطابق مقررات دانشگاه باشد این اعتبار به آنان اعطا می شود.

ب. اعتبار توانمندی در دورههای آموزشی کارآفرینی (تجاری سازی، حقوق مالکیت فکری و ...)

برای آشنایی دانشجویان با فضای فناوری و کارآفرینی به آنان اعطا می شود.

ج. اعتبار فن یاری

پس از پذیرش دانشجو مشمول (کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی) در یکی از شرکت های زایشی دانشگاه متبوع به عنوان دستیار فناورانه براساس قراردادی که دانشگاه با دانشجو منعقد می کند مبلغی به صورت ماهانه به مدت یک سال تحصیلی پرداخت می شود که این مبلغ توسط بنیاد تأمین اعتبار می شود.

۲۱. جایزه فناوری با چه هدفی در نظر گرفته شده است؟

جایزه فناوری دادمان به منظور ورود دانشجویان به فضای کارآفرینی و آشنا شدن آنان با بازار کار و فناوری در نظر گرفته شده است.

۲۲. جایزه فرهنگ چه نوع تسهیلاتی را دربر می گیرد؟

این جایزه با هدف ارتقای فرهنگ اسلامی- ایرانی، هویت بخشی ملی و رفع نیازهای مادی و اجتماعی دانشجویان تسهیلات زیر را به دانشجویان صاحب استعداد برتر اعطا می کند:

الف. راتبه سالانه

مبلغی به صورت ماهانه و درازای کار دانشجویی به منظور تأمین بخشی از هزینه های تحصیل به دانشجو اعطا می شود. و به منظور اینکه دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد و دکتری به این مبلغ اکتفا نکنند و بیشتر به دنبال فعالیت های علمی باشند اعتبار این جایزه در این مقاطع نسبت به مقطع کارشناسی کاهش یافته است.

ب. ودیعه اجاره مسکن

با استفاده از ظرفیت صندوق رفاه دانشجویی مبلغی به صورت قرض الحسنه به عنوان تأمین ودیعه مسکن در اختیار دانشجویان متأهل قرار می گیرد. این مبلغ بعد از دانش آموختگی از سوی دانشجو بازپرداخت می شود.

ج. هدیه ازدواج

د. اعتبار سفرهای زیارتی - فرهنگی

بنیاد اعتبار مربوط به این جایزه را به فرد اعطا نمی کند بلکه این اعتبار در اختیار دانشگاه به منظور برگزاری اردوهای زیارتی - فرهنگی قرار می گیرد .

۲۳. آیا امکان دارد دانشجو از بیش از یک جایزه (آموزشی، پژوهشی، فناوری، فرهنگی) بهره مند شود؟

با توجه به اینکه امتیاز مربوط به هر یک از جوایز به صورت جداگانه بررسی می شود به همین منظور دانشجو در صورت کسب حداقل امتیاز در هر جایزه وارد فرایند رقابتی در آن جایزه خواهد شد و در صورت انتخاب، جایزه به آن تعلق می گیرد با در نظر گرفتن این موضوع انتظار این است که هر دانشجو بتواند مشمول یکی از جایزه ها باشد.

۲۴. نقش دانشگاه در اجرای اعطای جایزه تحصیلی به چه نحوی است؟

بنیاد درصدد است تا به صورت تدریجی اجرای این آیین نامه را به دانشگاه ها واگذار کند به نحوی که پرداخت اعتبار هر ساله از سوی بنیاد به دانشگاه ها انجام شود و دانشگاه ها مطابق با مقررات و ضوابط بنیاد، اقدام به گزینش و انتخاب دانشجویان مشمول و پرداخت تسهیلات به آنان کنند و بنیاد صرفاً بر اجرای صحیح آیین نامه نظارت داشته باشد.